

VALTAKUNNANSYTTÄJÄNVIRASTO

Lausunto

12.12.2011

Dnro 99/61/11

Sisäasiainministeriö
Poliisiosasto

PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO

SISÄASIAINMINISTERIÖ

12.12.2011

INRIKESMINISTERIET

SM065:00/2010

1 (3)

Kirjeenne 23.11.2011 (dnro SM065:00/2010)

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Pyydettyä lausuntona Valtakunnansyyttäjänvirasto esittää seuraavaa.

Ehdotus on merkityksellinen monella tavoin. Yhtäältä on tärkeää, että poliisilla ja muilla esitutkintaviranomaisilla on laissa määriteltyjen tehtäviensä suorittamiseksi riittävät mahdollisuudet erilaisten tietojen - myös henkilötietojen - keräämiseen ja tallentamiseen. Tämä on erityisen tärkeää rikosten selvittämisen ja torjunnan kannalta. Toisaalta on selvää, että henkilötietojen ja erityisesti arkaluonteisten henkilötietojen kerääminen ja tallentaminen sekä luovuttaminen on merkityksellistä perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvatus yksityiselämän suojan kannalta.

Nyt puheena olevien tietojen käsittelyä koskevassa sääntelyssä on siten kysymys erilaisten tärkeiden ja osittain vastakkaisten intressien yhteensovittamisesta. Katson, että lainsäädäntöhanke on kannatettava.

Nostan seuraavassa esiin erään yksityiskohdan.

Ehdotetun henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 22 §:ssä säädettäisiin tietojen poistamisesta poliisiasiaain tietojärjestelmästä. Säännöksen mukaan poliisiasiaain tietojärjestelmästä tiedot poistetaan seuraavasti:

12.12.2011

Dnro 99/61/11

7) tuntomerkkitiedot poistetaan viimeistään kymmenen vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta; tiedot poistetaan kuitenkin yhden vuoden kuluttua:

a) siitä, kun esitutkinta on päätetty poliisissa, eikä asiaa saateta syyteharkintaan;

b) siitä, kun rekisterinpitäjä on saanut tiedon syyttäjän syyteharkinnassa tekemästä päätöksestä jättää ryhtymättä toimenpiteisiin rikokseen syyllisen saattamiseksi syytteeseen taikka syyttäjän tekemästä päätöksestä, jonka mukaan asiassa ei ole kyseessä rikos tai näyttöä rikoksesta;

Edellä siteeratut a ja b -kohdat eivät näyttäisi koskevan tilannetta, jossa esitutkinta päätetään syyttäjän tekemällä esitutkinnan rajoittamispäätöksellä (vrt. ETL 4 §:n 3 ja 4 momentit). a-kohdassa on nimittäin kysymys tutkinnanjohtajan esitutkinnan lopettamispäätöksestä. b-kohdassa on puolestaan kysymys syyttäjän syyteharkinnan aikana tekemästä päätöksestä. Kun syyttäjä tekee esitutkinnanrajoittamispäätöksen tutkinnanjohtajan esityksestä, asia ei ole syyttäjällä syyteharkinnassaan. Näin ollen näyttäisi siltä, että ehdotetun sääntelyn sanamuoto ei ota huomioon sanottuja esitutkinnan rajoittamispäätöksiä. Näkemykseni mukaan tällainen rajoittamispäätöskin tulisi rinnastaa syyttämättä jättämiseen tässä suhteessa.

Sama koskee muita syyttäjän tekemiä päätöksiä, joiden lopputuloksena on asian käsittelyn päätyminen. Jos esimerkiksi rikoksesta epäilty kuolee syyteharkinnan aikana asian käsittely raukeaa. Syyttäjä ei tällaisessa tilanteessa kuitenkaan tee päätöstä syyttämättä jättämisestä, vaan ns. muun päätöksen.

Tällainen muu lopettamispäätös tehdään myös tilanteessa, milloin aikaisemmin tehty merkintä asian käsittelyn lopettamisesta on jäänyt puutteelliseksi ja sitä joudutaan teknisestä syystä täydentämään jälkikäteen. Kysymys voi esimerkiksi olla siitä, että poliisi on saattanut kaksi rikosta (asiaa) syyteharkintaan mutta syyttäjä on nostanut syytteen yhdestä rikoksesta katsoen, että molemmat syyteharkintaan saatetut rikokset asiallisesti ottaen muodostivat yhden rikoksen. Jos syyttäjä tällaisessa tilanteessa epähuomiossa jättää asianmukaisen yhdistämismerkinnän tekemättä asiankäsittelyjärjestelmään saattaa järjestelmä ilmoittaa, että toisen rikoksen osalta syyteharkinta on vielä avoinna. Tämä virhe on jälkikäteen korjattava syyttäjän tekemällä muulla päätöksellä (Sakari -asiankäsittelyohjelmassa näitä lopettamispäätöksiä varren on käytössä koodi 06).

Nähdäkseni nyt puheena olevaa säännöstä tietojen poistamisesta tulisi laatia niin, että se kattaisi kaikki syyttäjän tekemät asian käsittelyn lo-

12.12.2011

Dnro 99/61/11

pettamista tarkoittavat päätökset. Tämä tavoite voitaisiin mielestäni saavuttaa kirjoittamalla puheena olevan säännöksen loppuosa esimerkiksi seuraavasti: "... syyttäjän tekemästä päätöksestä esitutkinnan rajoittamisesta tai syyttämättä jättämisestä taikka syyttäjän tekemästä muusta päätöksestä asian käsittelyn lopettamisesta.

Valtakunnansyyttäjä

Matti Nissinen

Valtionsyyttäjä

Mika Illman